

Quan el poble jutja crims

Des del 1996 fins ara, l'Audiència de Girona ha fet més de cent judicis amb jurat. La immensa majoria, per homicidis o assassinats.

Assassins en sèrie, crims masclistes, parricidis, corruptes que accepten suborns o fiquen mà a la caixa, conductors que fugen del lloc de l'accident... Tots aquests casos tenen un denominador comú: qui acaba jutjant-los és la ciutadania. És un jurat popular qui emet el veredictes que declara culpables o no culpables.

Text > **MARINA LÓPEZ** i **XAVIER PI**, periodistes de l'ACN

21 d'octubre del 1996. L'Audiència de Girona acull el primer jurat popular de la demarcació. És el segon a Catalunya i el quart a l'Estat. S'hi jutja un crim al barri de Vila-roja. Aquest tribunal popular, paradoxalment, és el segon que es constitueix a

l'Audiència. No s'anava a les palpentes. El març del 1991, en una experiència pionera a l'Estat, aquí ja s'havia pres el pols a la justícia popular. La prova es va fer amb un cas real, però amb voluntaris i un veredictes no vinculant.

Al banc dels acusats s'hi asseia Josep Ribot per haver matat i esquarterat la parella un any abans. El cos mai va aparèixer però Ribot havia confessat. L'Audiència el va condemnar. I la prova de foc va ser efectiva perquè el tribunal professional i el veredictes «amateur» van anar a l'uníson. «El simulacre va ser una experiència interessant, sobretot perquè era un cas sense cadàver i el jurat experimental es va implicar molt», afirma l'advocat de la defensa, Carles Monguilot.

Com s'escull un jurat? Qui el forma? El procés ve marcat per llei, i comença a porta tancada quan fiscalia, acusacions i defenses fan preguntes a un mínim de vint candidats escollits per sorteig. En poden recusar però n'han d'acabar triant onze (nou titulars i dos suplents).

Laura que envolta els jurats populars sovint ve marcada per Hollywood, i és habitual que alguns candidats donin excuses de mal pagador per escapolir-se'n. «N'hi ha que diuen les barbaritats més grans que els passen pel cap», explica un dels dos fiscals de jurats, Víctor Pillado, que recorda com

>> El primer judici amb jurat popular a l'Audiència de Girona.

Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT (LLUÍS ROMERO).

>> L'assassí en sèrie del geriàtric d'Olot, Joan Vila. (Foto: ACN. MARINA LÓPEZ.)

«Al principi cap candidat vol sortir escollit, i al final a tots els agrada l'experiència»

a anècdota un candidat que es va declarar objector de consciència i va dir que no creia en el càstig.

El van recusar però l'altre fiscal, Enrique Barata, recorda el d'un altre candidat a qui van haver d'admetre. Es va presentar mal vestit i es feia l'orni. Però s'havien acabat les recusacions. «I, curiosament, durant el judici, va anar transformant-se. S'hi va implicar tant que va arribar a ser el portaveu i va llegir el veredict», recorda. Al capdavall, durant els jurats també es trenquen tòpics. «Al principi cap candidat vol sortir escollit, i al final a tots els agrada l'experiència», diu el president de la Secció Quarta de l'Audiència, el magistrat Adolfo García Morales.

Escollit el jurat, comença el judici. Declaren acusats, testimonis, cossos policials i perits. El dirigeix un magistrat president que, al final, elabora i entrega l'objecte del veredict. «És la part essencial, que recull les tesis de la fiscalia i cadascuna de les parts», concreta García Morales. S'hi descriu tot allò que el jurat haurà de declarar provat o no, tant els delictes que s'atribueixin a l'acusat com les circumstàncies que faran augmentar o reduir la pena (agreujants, atenuants o eximents). Al final hi ha la pregunta clau: «Culpable o no culpable?».

I aquí comença la raó de ser del jurat popular. Se l'aïlla perquè deliberi fins a arribar a un acord i l'argumenti. Molts veredictes s'emeten per unanimitat

Aquí també hi ha hagut assassins en sèrie. El que més víctimes suma, almenys reconegudes, és el zelador d'Olot.

>> L'assassí múltiple d'Olot, Pere Puig, custodiat pels Mossos. (Foto: ACN. MARINA LÓPEZ.)

>> La mare que va matar els dos fills en un hotel de Lloret de Mar. (Foto: ACN. MARINA LÓPEZ.)

>> L'home que va cremar viva la parella a Calonge, reduït a la sala de vistes després d'agredir el fiscal. (Foto: ACN. MARINA LÓPEZ.)

>> Josep Talleda, condemnat per dos assassinats i amb la sospita d'haver-ne comès més.
(Foto: ACN. XAVIER PI.)

«En crims com aquest hi ha ràbia, maldat, es veu com pot arribar a ser de terrible l'ésser humà»

però, si no, han de comptar amb un mínim de set vots quan són fets desfavorables i de cinc quan són favorables.

Sobre la base del veredict, el magistrat dicta sentència. «Nosaltres som directors d'orquestra però no toquem els instruments perquè no tenim cap competència a l'hora de valorar els fets», subratlla García Morales. De fet, s'han de cenyir al veredict, estiguin d'acord o no amb la decisió del jurat.

I solen discrepar? No, en general concorda. García Morales només recorda una ocasió en què va dictar sentència «per imperatiu legal». Va ser el març del 2002, en el cas d'un home que va escanyar la dona a Maçanet de la Selva i la va enterrar al bosc. No va discrepar sobre la culpabilitat, sinó perquè el jurat no apreciés que havia

confessat: «Per a mi era una súper confessió perquè si no hagués dit on era el cadàver, no se l'hauria trobat».

I des del 1996 fins ara, l'Audiència ha fet més de cent judicis amb jurat. La immensa majoria, per homicidis o assassinats que han escrit la crònica negra gironina.

Els assassins en sèrie ocupen capítols de sèries de *true crime* i de perfils criminals que intenten esbrinar què s'amaga a la seva ment. Aquí també n'hi ha hagut. El que més víctimes suma (almenys reconegudes) és el ze-

lador del geriàtric d'Olot, que va matar onze ancians entre 2009 i 2010. D'entrada, amb còctels de barbitúrics o sobredosis d'insulina però a les darreres víctimes els va fer engolir desincrustants o lleixiu. El seu advocat, Carles Monguilod, afirma que la recrudescència del mètode va descartar del tot la teoria de «l'àngel de la mort» o d'una mena «d'eutanàsia assistida».

Monguilod recorda que al judici hi va haver un «debat extraordinari», amb diferents perits, sobre l'estat mental de Joan Vila, amb un resultat demolidor per a la defensa, perquè un d'ells va arribar a assegurar que l'acusat havia convertit el geriàtric en el seu «laboratori de la mort». L'Audiència el va condemnar a cent vint-i-set anys i mig.

I un altre assassí en sèrie que els investigadors sempre han pensat que va cometre més crims que els dos que van arribar a jutjar va ser Josep Talleda. El 1987 va matar una nena de Sant Hilari Sacalm i el van condemnar a vint anys per assassinat i corrupció de menors. El judici no es va fer amb jurat perquè encara no s'havia implantat. El primer advocat, Manel Mir, subratlla que el van condemnar sense cap prova directa i creu que va pesar molt la «gran repercussió» que van tenir uns fets que van consternar la societat.

Sí que va ser un tribunal popular qui el va jutjar per segon cop per haver matat una noia, que exercia la prostitució, l'any 2003 a Girona. Va guardar el cos al congelador i el va acabar llançant al riu Güell. El van condemnar a quinze anys. Talleda va morir el 2013 i mai va admetre cap crim, tampoc els altres

>> L'autor del triple crim de Darnius durant el judici a l'Audiència de Girona.
(Foto: ACN. XAVIER PI.)

>> Dave Verbist, que va matar i esquarterar una veïna de Girona. (Foto: ACN. XAVIER PL.)

>> L'home que va matar i esquarterar l'exparella a Sant Pere Pescador. (Foto: ACN. MARINA LÓPEZ.)

>> La mare que va asfixiar el fill mentre estava ingressat a l'Hospital de Figueres. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT (MANEL LLADÓ).

amb els quals el van vincular (una veïna de Sant Hilari desapareguda a qui mai van trobar i el cos d'una dona localitzat a Vilanova del Vallès). «No va reconèixer res, ni tan sols quan li explicava les proves contundents que hi havia contra ell al segon judici», diu el seu advocat al jurat, Joan Pere Zapata.

El 15 de desembre del 2010, Pere Puig va sembrar el terror a Olot. Amb un rifle, va matar quatre persones en un bar de la Canya i en un banc del centre de la ciutat. Malgrat els intents de la defensa, el jurat va descartar que patís cap trastorn mental. El van condemnar a seixanta anys. Monguilod exercia d'acusació i remarca que Puig va actuar amb sang freda i va executar un pla preconcebut: «Asserenadament va prendre una decisió i no va dubtar a dur-la a terme».

No és l'únic assassinat múltiple que ha jutjat un jurat a Girona. L'agost del 2003, en un descampat de Darnius, van aparèixer dos cossos carbonitzats dins un cotxe i un tercer cosit a trets uns metres més enllà. L'assassí va cometre l'error de recolzar la mà al cotxe d'un testimoni involuntari. Això va acabar condemnant Rhani el Messaouddi a quaranta-nou anys i mig pel triple crim.

Alguns assassins han estat molt cruentos amb les víctimes i no han dubtat a esquarterar el cos per intentar desfer-se'n. Una veïna de Girona va estar nou mesos desapareguda fins que Dave Verbist va confessar que l'havia matat el 2013 i havia repartit el cos per diferents boscos. Ho va dir quan l'havien atrapat per un altre assassinat a Madrid. «El procés psicològic va ser duríssim per a la família, hi va haver molt dolor afegit», explica l'advocat de la família de la víctima, Benet Salellas. A Verbist li van imposar setze anys, tres mesos i quinze dies.

A Sant Pere Pescador, Daniel Imandt va actuar amb crueltat extrema quan va matar l'exparella el 2010, la va esquarterar i va repartir el cos en bosses per diverses neveres de la casa. «En crims com aquest hi ha ràbia, maldat, es veu com pot arribar a ser de terrible l'ésser humà», recorda el fiscal Enrique Barata.

L'advocat d'Imandt va ser Monguilod, que sosté que l'acusat va estar a punt de cometre «el crim perfecte», perquè l'endemà li va intentar encolomar al jardiner. No li va sortir bé

perquè el pobre home va fugir cames ajudeu-me. Tot i que els perits ho van negar, el lletrat creu que Imandt és un «psicòpata de manual»: «I això que és una de les persones més amables que he conegut en trenta-vuit anys de professió».

Com es pot matar qui se suposa que més estimes? Els feminicidis i parricidis sempre són colpidors i tenen, si és que això pot tenir graus, un extra de rebuig social i incomprensió. «On s'és vist, matar els fills? A quin cap hi cap, pensant ja com a ciutadà, que no sigui una persona amb una patologia mental?», es pregunta el magistrat. García Morales ho diu en referència a Lianne Smith, la mare que enmig d'una depressió va matar els dos fills amb una bossa de plàstic en un hotel de Lloret el maig del 2010. La van condemnar a trenta anys.

Una dècada abans, un jurat va declarar Nieves Domínguez culpable de matar el fill quan estava ingressat a l'Hospital de Figueres el desembre del 1997. La dona ja havia matat un altre fill a Galícia. L'Audiència de Girona la va condemnar a vint anys i el veredict va ser contundent a l'hora de descartar l'alienació mental. Curiosament, el tribunal de Galícia sí que la hi va apreciar.

Malauradament, de judicis d'homes que han matat parelles o exparelles n'hi ha hagut molts, però n'hi ha un que va aixecar molta atenció mediàtica: el de la cuinera de Sils. Sobretot perquè l'assassí, recorda l'advocat acusador, Carles Monguilod, va exercir el paper de «vidu trist i desconsolat» des de la mort, el juliol del 2005, fins que els Mossos el van detenir al novembre. Va arribar a rebre el condol de tot un ministre de l'època.

Llorenç Morell va acabar admetent el crim. Li van imposar divuit anys. Curiosament, va continuar cobrant la pensió de viduïtat durant uns anys, fins que la família de la víctima se'n va adonar. «Vam detectar un error del sistema i es va poder corregir», rememora Monguilod, que ho considerava «escandalós».

La majoria dels judicis amb jurat popular acaben amb condemna però no sempre. També hi ha hagut absolucions. «Hi havia molts interrogants oberts», recorda Benet Salellas, advocat de la defensa d'un dels casos: el d'un acusat de llançar una dona pel balcó a

Girona l'estiu del 2010. El lletrat creu que la investigació es va dirigir cap al processat i no va descartar altres sospitosos. «Sempre ho va negar, només calia escoltar-se'l», reflexiona Salellas.

Va ser al lloc dels fets però, segons el jurat, no va propinar la pallissa mortal a una veïna de Cabanes el 2014. Antonio García Carbonell va ser el primer pres de l'Estat que va sortir en llibertat per la supressió de la doctrina Parot. Complia dos-cents setanta anys de presó per agressions sexuals entre 1991 i 1995. El judici pel crim de Cabanes va ser el novembre del 2017. El van absoldre, i a l'altre acusat, Oriol

Boyer, el van condemnar a vint-i-un anys i un dia. Per l'advocat de García Carbonell, Joaquim Bech de Careda, el jurat va ser «capaç d'impermeabilitzar-se dels antecedents i cenyir-se a la manca de proves que l'incriminaven».

El que diu el jurat no sempre va a missa. Alguns judicis s'han hagut de repetir. I no una, sinó dues o fins i tot tres vegades. Com el d'un indigent que en va matar un altre a Puigcerdà el 2007, o el d'un acusat que va apunyalat el company de pis a Sant Feliu de Guíxols el 1996.

Un primer tribunal popular va absoldre Miguel Sánchez Gámez de cremar viva la parella embarassada a Calonge l'octubre del 2006. El fiscal Víctor Pillado hi va recórrer, i el TSJC va obligar a repetir el judici. I aquí es van tancar totes les esclatxes de dubte. El mateix acusat hi va contribuir quan, al darrer torn de paraula, es va mig peneedir d'uns fets que no havia reconegut mai. Fins i tot va sorprendre l'advocat de la defensa, Benet Salellas: «Sempre hi ha un moment que el subconscient traeix perquè la culpa pesa».

El segon jurat va ser implacable i a Sánchez Gámez li va agradar tan poc que el declarassin culpable que va agredir el fiscal enmig de la sala de vistes. L'atac a Pillado va afegir dos anys i mig de presó als dinou que li havia imposat l'Audiència. També el va deixar sense advocat, perquè Salellas hi va renunciar.

I ha passat mai que un jurat no s'hagi posat d'acord? Doncs sí. El 2011 es va

La majoria dels casos amb jurat popular acaben amb condemna, però no sempre. També hi ha hagut absolucions.

>> Llorenç Morell, que va fer el paper de vidu afligit fins que va confessar haver mort la dona. (Foto: ACN. XAVIER PI.)

>> A la dreta, el violador reincident Antonio García Carbonell, absolt del crim de Cabanes. (Foto: ACN. MARINA LÓPEZ.)

encallar a l'hora de decidir si un pare havia matat el nadó de vint-i-set dies a Platja d'Aro dos anys abans. El magistrat va dissoldre el jurat i el judici es va haver de repetir. «El jurat va concloure que havia estat una imprudència i no un assassinat, com sostenia l'acusació», exposa l'advocat Manel Mir. El mateix dia del veredictes ja va sortir en llibertat. El van condemnar a dos anys.

Convocats els candidats a jurat popular, pot ser que un acord *in extremis* eviti el judici. És el que va passar en el cas d'un caporal dels Mossos que va matar un home d'un tret en una intervenció policial a Olot el 2012. El fiscal demanava l'absolució per legítima defensa, perquè la víctima duia un ganivet. La seva família, amb el guiatge de Benet Salellas, l'acusava d'homicidi. El pacte va arribar quasi en temps de descompte, quan la família va acceptar 100.000 euros d'indemnització. «Vam fer una lectura més humana que en clau de justícia, perquè era una família amb pocs recursos i anar a judici suposava un tot o res», exposa Salellas.

A part d'homicidis i assassinats, la llei obliga a dirimir amb un veredictes delictes com suborn, malversació, violació de domicili, infidelitat en la custòdia de documents o omissió del deure de socors. Impliquen ciutadans i també agents de l'autoritat, funcionaris i càrrecs públics. N'hi ha hagut

pocs, de casos, però alguns de sonats.

La cúpula dels Mossos a Girona es va asseure al banc dels acusats el maig del 2002 per, suposadament, haver amagat un atestat obert el 1997 contra un regidor de Blanes i no haver-lo tramès al jutjat. Els acusaven d'infidelitat en la custòdia de documents. Van quedar tots absolts.

Un empresari va intentar subornar un regidor de l'equip de govern de Llagostera el maig del 2000. Li va oferir diners si abandonava el partit o donava suport a una moció de censura per canviar el color polític de l'Ajuntament i aconseguir ampliar la zona industrial. El van condemnar a un any. El jurat va absoldre un altre acusat, aleshores portaveu de CiU, perquè

descartava que ordís la maniobra amb l'empresari.

«És un dels pocs jurats per corrupció», remarca Salellas, que va ser acusació, i afirma que va «quedar clar que hi havia una trama», tot i que no es pogués acreditar la implicació política. L'advocat del portaveu de CiU, Carles Monguilod, en discrepa: «El van absoldre per unanimitat, i això que una noia del jurat, a qui no vaig poder recusar, va dir que creia que Convergència era causant de tots els mals del país».

El contrapunt a tots aquest jurats el posa un cas curiós. El març del 2010 un tribunal popular va haver d'emetre un veredictes a un acusat d'haver entrat a casa de l'exparella, a Vidreres, i punxar-li condons. El van absoldre.

>> En primer terme, l'empresari de Llagostera condemnat per suborn. (Foto: EL PUNT. LLUÍS SERRAT.)